

ಮಹಿಳೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ

ಡಾ.ಮೋಹನ್ ಕುಮಾರ್*

*ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆ, ಮೈಸೂರು.

Abstract:

ಆಧುನಿಕ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಾಗ ಭಿನ್ನ ಆಯಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜ ಮಹಿಳೆಗೆ ಪೂಜ್ಯನೀಯ ಸ್ಥಾನ ನೀಡಿದಾಗ್ಯೂ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಶೋಷಣೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ಭೂಮಿಗೆ ಹೋಲಿಸುವ ಮತ್ತು ಅಷ್ಟು ಮಹತ್ವವನ್ನು ಕೊಡುವ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಪರಂಪರೆ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಭಾರತವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಬೇರೆ ರಾಷ್ಟ್ರ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅದೇ ಸಮಾಜದ ಇನ್ನೊಂದು ಮುಖ ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವ ಸರಕಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿರುವುದು ವಿಪರ್ಯಾಯವೇ ಸರಿ.

Keywords: ಸಮಾಜ, ಮಹಿಳೆ, ಆರ್ಥಿಕತೆ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಶೋಷಣೆ, ಸಮಾನತೆ.

ಪೀಠಿಕೆ

ಪ್ರತಿ ಮಹಿಳೆಯು ಮಗಳಾಗಿ, ಸಹೋದರಿಯಾಗಿ, ಹೆಂಡತಿಯಾಗಿ, ತಾಯಿಯಾಗಿ ರೂಪಿತವಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಗೃಹಿಣಿಯಾಗಿ ತನ್ನ ಸಂಸಾರವನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಭಿನ್ನ ಆಯಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಮಹಿಳೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಕೃಷಿಕಳಾಗಿ, ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕಳಾಗಿ, ಕಾರ್ಖನೆಯ ಕಾರ್ಮಿಕ ಮಹಿಳೆಯಾಗಿ, ಕೂಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕಳಾಗಿ, ನೌಕರಸ್ಥಳಾಗಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೋರುವ ಮಹಿಳೆಗೆ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಾಗ ಸಮಾಜದ ಕನಿಷ್ಠ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಅಸಮಾನತೆ ಜಗತ್ತಿನ ಅತಿ ಪುರಾತನ ಹಾಗೂ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿದೆ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಮಹಿಳೆ ಅವಲಂಬಿತ ಜೀವನ ಆನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಪುರುಷ ತನ್ನ ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಪ್ರಕೃತಿಯೊಂದಿಗೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ನಂತರ ಒಡತನದ ಹಕ್ಕನ್ನು ಪಡೆದ. ಈ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಒಂದು ಸರಕಾಗಿ ನೋಡುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡ. ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ಸಹ ತನ್ನ ಲೈಂಗಿಕ ಬಯಕೆ ಹಾಗೂ ತನ್ನ ವಂಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹಡೆಯುವ ಯಂತ್ರವೆಂದು ಭಾವಿಸತೊಡಗಿದ. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಮಹಿಳೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸರಕಾಗಿ ಕೇವಲ ಗಂಡಿನ ಅಜ್ಞಾಪಾಲಕಳಾಗಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಹೋದಳು. ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಕೇವಲ ನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲ ಶತ ಶತಮಾನಗಳಿಂದಲೂ ಬೆಳೆದು ಬಂದ ಒಂದು ಅನಿಷ್ಟ ಪದ್ಧತಿ.

Please cite this article as: ಶಿವಾನಂದ ಎಮ್ ವಾಲೀಕಾರ. (2022). ಶಾಂತರಸ ಹೆಂಬೇರಾಳುರವರ ಅನುವಾದಿತ ಸಣ್ಣಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಿತ್ರಣ. ಸೃಜನಿ: ಇಂಡಿಯನ್ ಜರ್ನಲ್ ಆಫ್ ಇನ್ವೋವೇಟಿವ್ ರೀಸರ್ಚ್ ಅಂಡ್ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್, 1(5), 178-181.

ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ಅನಾದಿ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಎರಡನೇ ಸ್ಥರದಲ್ಲಿ ನೋಡುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿದೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ನಾಗರಿಕತೆ ಹಾಗೂ ಹೊಸ ಧರ್ಮಗಳ ಉದಯದಿಂದ ವಸಹತುಶಾಹಿ ಪೂರ್ವ ಘಟ್ಟದವರೆಗೂ ಮಹಿಳಾ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ಅಥವಾ ಮಹಿಳಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪರ ಕಾರ್ಯಗಳು ಮಾಡಿದ್ದು ತುಂಬ ವಿರಳ. ಮಹಿಳಾ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು 12ನೇ ಶತಮಾನದ ಬಸವಣ್ಣ ತನ್ನ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಸಮಾನತೆ ಸಾರಿದ್ದು ಬಿಟ್ಟರೆ ಮಹಿಳಾ ಸಮಾನತೆಗೆ ಅದ್ಯತೆ ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಕಾಲಘಟ್ಟದವರೆಗೆ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. ಸ್ವತಂತ್ರ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟೀಷ್ ಸರ್ಕಾರ ವಸಾಹತು ಶಾಯಿ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಅದ್ಯತೆ, ಸತಿ-ಸಹಗಮನ, ಬಾಲ್ಯ ವಿವಾಹ ಮುಂತಾದ ಅನಿಷ್ಟ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ತೊಡೆದು ಹಾಕಲು ಅನೇಕ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದರು. ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ 1882ರಲ್ಲಿ ಬಾಲಕಿಯರಿಗಾಗಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು, ಶಿಕ್ಷಣ ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಲು ಹಲವಾರು ಗಂಬೀರ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ನಡೆದವು. ಇದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಅದ್ಯತೆ ನೀಡುವುದರ ಜೊತೆ ಅನೇಕ ಮಹಿಳಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯ ಯೋಜನೆಗಳು ರೂಪಿತವಾದವು.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ನಂತರದ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಇವು ಮುಂದುವರೆದವಾದರೂ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಲಿಲ್ಲ. ಡಾ.ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ರವರು ಮಹಿಳೆ ಸಮಾನತೆಯ ಹಕ್ಕಿಗಾಗಿ ದೊಡ್ಡ ಹೋರಾಟವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಯಿತು. ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿ ಮಹಿಳಾ ಸಮಾನತೆಯ ಹರಿಕಾರರಾದರು. 1975ರ ನಂತರ ಮಹಿಳಾ ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಸಬಲೀಕರಣಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತು ನೀಡಲಾಯಿತು. ಅದರೂ ಮಹಿಳೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಥವಾ ಸಬಲೀಕರಣ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಏರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಮಹಿಳೆಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಹಾಗೂ ಮಹಿಳೆಯ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ನೆಲೆಗಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನೋಡುವುದು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ.

ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿಯತ್ತ ಮುನ್ನಡೆಯುವುದು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅದಾಯ, ಕೃಷಿ, ಕೈಗಾರಿಕೆ, ಸಾರಿಗೆ, ವಾಣಿಜ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಬದಲಾವಣೆ ಎಂಬ ಅರ್ಥ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಅದರ ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ನೋಡುವುದಾದರೆ ಅರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಉತ್ತಮ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ಬೆಳವಣಿಗೆ.

ಗುನ್ನಾರ್ ಮಿರ್ಡಾಲ್ ರವರ ಪ್ರಕಾರ “ಇಡೀ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೇಲ್ಮುಖ ಚಲನೆಯೇ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ.” ವಿಶ್ವಬ್ಯಾಂಕಿನ ವ್ಯಾಖನನದ ಪ್ರಕಾರ “ಲಿಂಗ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಜನಾಂಗೀಯ, ಧಾರ್ಮಿಕ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಮತ್ತು ದೇಶಗಳ ಗಡಿಗಳನ್ನು ದಾಟಿ ಎಲ್ಲಾ ಜನರ ಅರ್ಥಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದೇ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ.” ಎಂದು ವ್ಯಾಖನಿಸುತ್ತದೆ. ಸೌತ್ ಕಮಿಷನ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೀಗೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿದೆ. “ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಗುರಿ ಜನಕೇಂದ್ರಿತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದಾಗಿದ್ದು. ಅದು ಸ್ವ-ನಂಬಿಕೆ, ಸಮಾನತೆ, ಸಮಾನ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ಹಾಗೂ ನಿರಂತರತೆಯ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಿರಬೇಕು. ಜನರ ಸಕ್ರಿಯ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ಅವರದೇ ಆಸಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು, ತಮ್ಮದೇ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ಅವೆಲ್ಲವನ್ನು ತಮ್ಮ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸಾಧಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯೇ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ.” ಈ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಅರ್ಥಗಳು ಕೇವಲ ಬಾಹ್ಯ ಪ್ರಪಂಚಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಅದರ ಇಲ್ಲ ವಾಸಿಸುವ ಮನುಷ್ಯರ ಜೀವನಮಟ್ಟವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ನೆಲೆಗಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅರ್ಥೈಸಬೇಕಾದಾಗ ಅವರ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಅರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಅರ್ಥೈಸಬೇಕು. ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ಸಹ ನಾವು ಕೇವಲ ಬೋಗದ ವಸ್ತುವಾಗಿ ಸೇವಾಕಿಯಾಗಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಆಯಾಮಗಳಲ್ಲಿ

ನೋಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಅವಳ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯ ಸ್ಥಾನಮಾನ ನೋಡುವುದು ಸೂಕ್ತವಾಗಿದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಎಂಬ ಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಡುತ್ತಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಒತ್ತಾಸೆಯಾಗಿ ಕಾಯ್ದೆ-ಕಾನೂನುಗಳು ರೂಪಿತವಾಗುತ್ತಿವೆ. ರಾಜಕಾರಣಿ ಹಾಗೂ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳು, ಪ್ರಜಾ ಪ್ರಭುತ್ವದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿ ಭಾರತವನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತಿರುವುದು ವಿಷಾದನೀಯ. ಭಾರತ ಜಗತ್ತಿನ ಬೃಹತ್ತಾದ ಅರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ರಾಷ್ಟ್ರ. ಈ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಶೇ.70 ರಷ್ಟು ಜನರು ಕೃಷಿಕರು, ಶೇ.30 ಕ್ಕೂ ಅಧಿಕ ಜನರು ಬಡತನ ರೇಖೆಯ ಕೆಳಗೆ ಜೀವಿಸುವ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತರು ನಿರುದ್ಯೋಗಿಗಳು. ಕೂಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕರು, ಅಲೆಮಾರಿ, ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮುದಾಯದವರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಶೇ.50 ಕ್ಕೂ ಅಧಿಕ ಮಹಿಳೆಯರು. ಈ ಮಹಿಳೆ ನಿರ್ಗತಿಕಳಾಗಿ, ಕೂಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕಳಾಗಿ, ನಿರುದ್ಯೋಗಿಯಾಗಿ ಕೇವಲ ಮನೆಯ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತವಾದವಳು. ಯಾವುದೇ ಅರ್ಥಿಕ ಲಾಭವನ್ನು ಪಡೆಯದೆ. ಕೇವಲ ಊಟ, ಬಟ್ಟೆಗಾಗಿ ದುಡಿಯುವ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಭಾಗಶಃ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ನೋಡಲು ಸಾಧ್ಯ.

ಕಾಲದಿಂದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯ ಪಾತ್ರ ಏನೂ? ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿಯಲು ಮಹಿಳೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡುವುದು ಅವಶ್ಯಕವಾಗುತ್ತದೆ. ಗೃಹಿಣಿಯಾಗಿ, ಮನೆಯ ಪೋಷಕಳಾಗಿ, ಕುಟುಂಬ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದ್ದರು ಮಹಿಳೆಯ ಅರ್ಥಿಕ ಸದೃಢತೆಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡಲೇ ಇಲ್ಲ. ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯ ಒಂದು ಅಂಗವೆಂದು ಗುರುತಿಸಲಿಲ್ಲ.

ಮಹಿಳೆ ಕುಟುಂಬ ಪೋಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖಳು. ಶಿಕ್ಷಣ, ಅರ್ಥಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರ, ರಾಜಕೀಯ, ಅರೋಗ್ಯ ಮುಂತಾದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಮಹಿಳೆ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದ್ದರು. ತನ್ನನ್ನು ತಾನೂ ಪೋಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಲುವಾಗಿ ಬಹುಪಾಲು ಮಹಿಳೆಯರು ಇತರರನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಲಿಂಗಾಧಿರಿತ ಶ್ರಮ ವಿಭಜನೆಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡಿ ಪುರುಷರನ್ನು ಕುಟುಂಬದ ಯಜಮಾನರನ್ನಾಗಿ ಗುರುತಿಸಲಾಯಿತು. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಮಹಿಳೆ ಎರಡನೇ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟಳು.

1970-1979ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ವಿಷಯಗಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಚಿಂತನೆಗಳ ನಡುವೆ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕವೇರ್ಪಟ್ಟಿತು. ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯು 1970 ರಲ್ಲಿ ಇಡೀ ಪ್ರಪಂಚದ ಗಮನವನ್ನು ಮಹಿಳೆಯರ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಲು ಹೇಳಿತು. ಈ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ವರದಿಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ನೇಮಿಸಬೇಕೆಂದು ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ಸೂಚಿಸಿತು. ಭಾರತ ಹಾಗೂ ಇನ್ನಿತರ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಮಹಿಳೆಯರ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಸಲುವಾಗಿ ಆಯೋಗಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿತು. 1976-1985ರ ದಶಕವನ್ನು ಮಹಿಳಾ ದಶಕವೆಂದು ಘೋಷಿಸಿ ಅದರ ಸಲುವಾಗಿ ಅನೇಕ ಮಹಿಳಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಮಹಿಳೆಯರು ನೀಡುವ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು.

1970 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಎಸ್‌ರ್ ಬೋಸರಪ್ ಅವರ 'ವುಮನ್ಸ್ ರೋಲ್ ಇನ್ ಎಕನಾಮಿಕ್ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್' ಎಂಬ ಗ್ರಂಥ ಮಹಿಳೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಉದ್ಭವವಾದ ಚಿಂತನೆಯ

ಮೊದಲ ಹೆಜ್ಜೆ. ಈ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಬಡತನ ನಿರ್ಮೂಲನೆಯನ್ನು ಮುಖ್ಯ ಗುರಿಯಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಮೂಲಭೂತ ಅಗತ್ಯಗಳ ಪೂರೈಕೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಧ್ಯತೆ ನೀಡಿತು ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಸಂತಾನೋತ್ಪಾದಕರು, ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಮನೆಯವರನ್ನು ಪೋಷಿಸುವವರು ಎಂದು ಗುರುತಿಸಿ ಅವರ ಉತ್ಪಾದನಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಎರಡನೇ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಲಾಯಿತು.

ಈ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕುಟುಂಬ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತಿರುವ ಮಹಿಳೆಯರ ಅರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲು ಕಡಿಮೆ ಶ್ರಮದ ಮತ್ತು ಅಧಾಯವನ್ನು ತರುವಂತಹ ಸ್ವಯಂ ಉದ್ಯೋಗ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವಂಥ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಮಹಿಳೆಯರ ಕೌಶಲ್ಯ, ಬುದ್ಧಿಮಟ್ಟ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹಾಗೂ ಸಮಯದ ಅವಕಾಶ ಇವು ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಔಪಚಾರಿಕ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ಸ್ವ-ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ತೊಡಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಹಾಯವಾಯಿತು. ಈ ನಂಬಿಕೆಯಿಂದಲೇ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಸ್ವ-ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಲು ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತು ನೀಡಲಾಯಿತು.

ಉಪಸಂಹಾರ

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯು ಜೀವನ ಗುಣಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಳ, ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುವಂಥ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ನಿರ್ಮಾಣ, ಮೂಲಭೂತ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಂತಹ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಅರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಜೊತೆ ಜೊತೆಗೆ ನಿರ್ಮಾಣವಾದಗ ಮಾತ್ರ ಮಹಿಳಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನಾ ಗ್ರಂಥಗಳು

- Boserup, E. N. K. (2013, July 4). *Woman's Role in Economic Development* / Ester Boserup, Nazneen Kanji, S. Taylor & Francis.
- Duflo, E. (2012). Women Empowerment and Economic Development. *Journal of Economic Literature*, 50(4), 1051–1079.
<https://doi.org/10.1257/jel.50.4.1051>
- Mammen, K., & Paxson, C. (2000). Women's Work and Economic Development. *Journal of Economic Perspectives*, 14(4), 141–164.
<https://doi.org/10.1257/jep.14.4.141>
- Nussbaum, M. C. (2000). Women and human development: the capabilities approach. *Choice Reviews Online*, 38(01), 38–0369.
<https://doi.org/10.5860/choice.38-0369>